

1.ročník, 1.časť (1.ročník), 25.-29.1.

VÝRAZOVÉ PROSTRIEDKY HUDBY

RYTMUS

Pod rytmom rozumieme trvanie nôt a aj ich umiestnenie v taktach (striedanie prízvučných a neprízvučných dób).

Hudba prebieha v čase, jednotlivé tóny nasledujú za sebou. Pri hudbe možno kráčať, tancovať i pochodovať. *Aj ľudský dych i tlkot srdca majú svoj rytmus.*

Takt býva označený na začiatku piesne za husľovým kľúčom značkami 2/4, 3/4, 4/4, . . .

Označenie napr. 3/4 znamená, že v takte sú *tri štvrtové noty*.

Jednotlivé takty sú oddelené taktovou čiarou. Takt môžeme vyplňať rôznym rytmom.

Rytmus v hudbe zapisujeme notami rôznej dĺžky.

TEMPO

Tempo znamená v hudbe rýchlosť – rýchlosť pulzácie dób, rýchlosť, akou sa má hrať, spievať hudobná skladba, pieseň.

Skladateľ predpisuje tempo vždy na začiatku skladby po taliansky, alebo v slovenčine.

Najčastejšie používané výrazy:

Largo	Široko
Andante	Krokom
moderato	mierne ♥
allegretto	mierne rýchlo
Allegro	Rýchlo
Vivo	Živo
Presto	veľmi rýchlo

MELODIKA, MELÓDIA

Melodika – tóny rôznej výšky, výškové vzťahy.

Melódia – vznikne, keď k tónom rôznej výšky pridáme rytmus a tempo.

Melódiu hodnotíme z hľadiska:

- *pohybového* – tanečná, pochodová, valčíková, ...
- *nálady* – smutná, veselá, komická, ...

HARMÓNIA

Súzvuk – vznikne, ak zahráme dva a viac tónov súčasne.

Súzvuk, v ktorom znejú najmenej tri tóny súčasne, nazývame akord.

Akordy podľa počutia delíme na:

- *ľubozvučné* – vytvoríme ich napr. tak, že bude súčasne znieť každý druhý tón stupnice *do – mi – so*,
- *neľubozvučné* – vznikne napr. keď všetci žiaci v triede zaspievajú súčasne ľubovoľný tón.

Harmónia vznikne spojením akordov (T, S, D).

Polyfónia vznikne súčasným znením viacerých samostatných melódií.

DYNAMIKA

Dynamika je sila zvuku, zosilňovanie a zoslabovanie zvuku.

Dynamické znamienka:

pp	<i>Pianissimo</i>	veľmi slabo
p	<i>piano</i>	slabo
mf	<i>mezzoforte</i>	stredne silno
f	<i>Forte</i>	silno
	<i>Crescendo</i>	zosilňovanie
	<i>decrescendo</i>	zoslabovanie

FARBA

Zvuková farba – bohatú paletu farieb ponúkajú hudobné nástroje, ale aj ľudský hlas.

Symfonický orchester

Hudobné nástroje symfonického orchestra rozdelíme do štyroch skupín:

sláčikové nástroje	drevené dychové nástroje	plechové dychové nástroje	bicie nástroje
husle	pikola	trúbka	malý a veľký bubon
viola	flauta	pozauna	tympany
violončelo	klarinet	lesný roh	činely
kontrabas	hoboj	tuba	triangel
	fagot		zvonkohra
	anglický roh		gong

Úloha

1. Vypracujte si v pracovnom zošite str.42 a str.45